

Angelmi suau

LEPO SUMERA

ANSELMI LUGU

Ballett 3 vaatuses

MAI MURDMAA libreto E. T. A. HOFFMANNI muinasjutu
«Kuldpott» motiividel

Esietendus 2. märtsil 1978

Koreograafia ja lavastus:
ENSV teeneline kunstitegelane MAI MURDMAA

Dirigent:
ENSV teeneline kunstitegelane VALLO JÄRVI

Kunstnik: AIME UNT (külalisena)

Ballettmeistrid-repetiitorid:
ENSV rahvakunstnik HELMI PUUR,
ENSV teeneline kunstnik AIME LEIS
ja ANTON BOME

Kontsertmeistrid: REET KIVARI, ELNA KODRES
ja ELLIS LÖÖKE

Orkestri kontsertmeister: MATI UFFERT

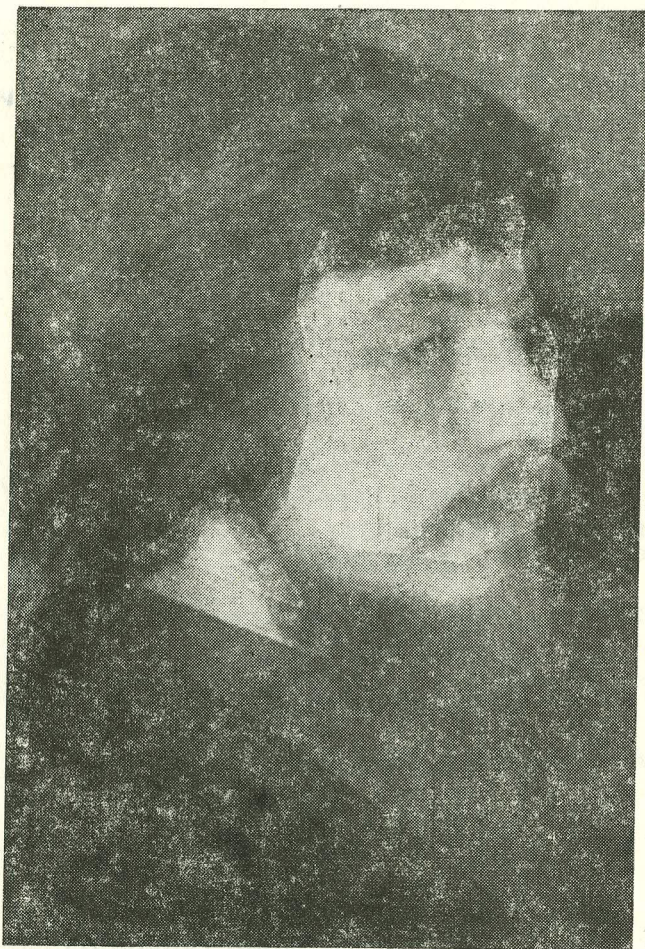
Etenduse juht: PEETER ROOS või JÜRI KRUUS

Osades:

- Anselm, üliõpilane — ENSV teeneline kunstnik
VJATŠESLAV MAIMUSSOV ✓
JEVGENI NEFF
- Paulmann, kõrge ametnik — ALEKSANDR BASIHHIN ✓
ALEKSANDR KIKINOV
- Veronika, tema tütar — ENSV teeneline kunstnik
ELITA ERKINA ✓
INGE ARRO ✓
OLGA TŠITŠEROVA
- Lindhorst, arhivaar ja
salamandrite kuningas — ENSV teeneline kunstnik
JANIS GARANCIS ✓
ANATOLI GRIGORJEV
- Serpentina, tema tütar,
kuldne madu — ENSV teeneline kunstnik
TAMARA SOONE ✓
SAIMA KRANIG *kollektiivne*
- Turueit, lastekasvatajanna
Lise ja nõiamoor — ENSV teeneline kunstnik
JUTA LEHISTE ✓
TATJANA MAISTE ✓
TATJANA SOLOVKINA
- Heerbrand, ametnik,
Veronika austaja — JEVGENI BASIHHIN ✓
MIHHAIL BOGATŌRJOV ✓
MIHHAIL NETŠAJEV
- Kaks kuldset madu — TATJANA KONDRASOVA ✓
SAIMA KRANIG
TATJANA KRIKUN
LUDMILLA LEPIKU ✓
ELENA MARTINSON ✓
TATJANA SOLOVKINA
LARISSA TOLKATŠOVA
MARINA TRUJA
TATJANA VORONINA ✓
- Solistide paar seltskonnas — SVETLANA BALOJAN ✓
TAMARA BUROVA ✓
TATJANA KONDRASOVA ✓
LUDMILLA LEPIKU ✓
HELGA OJALO ✓
IGOR BELJAJEV ✓
MIHHAIL BOGATŌRJOV ✓

Rahvas, kodanlased, hieroglüüfid.

*

LEPO SUMERA on sündinud 1950. aastal. Kompositsiooni õppis ta Tallinna Riiklikus Konservatooriumis prof. Heino Elleri ning Heino Jürisalu juures. Tähtsamad teosed: «In memoriam» sümfooniaorkestrile (pühendatud H. Ellerile, diplomitöö, 1973), kantaat «Elust ja surmast» (Ly Seppeli tekst), puhkpillikvintett, «Muusika kammerorkestrile» (pühendatud RAT «Estonia» kammerorkestrile). Rohkesti on L. Sumera loonud filmimuusikat, millele 1977. a. sai kahel korral osaks tunnustus: preemia parimale heliloojale esimesel vabariiklikul loodusfilmide festivalil (filmid «Inimene ja loodus», «Pesapaik», «Rabade vaikus», «Kütt») ning Eesti NSV muusika-alane aastapreemia muusika eest multifilmile «Kütt» ja dokumentaalfilmile «Tugevad oma tões».

ERNST THEODOR AMADEUS HOFFMANN

(1776—1822)

Autoportree.

Hoffmanni muinasjutus köitis mind kõige enam poeesia- ja kujutlustemaailma ning reaalsuse vahelkord. Hoffmannil on nad liitunud sujuvalt, piir on küllaltki ebamäärane. Nii on see ka elus, kui ainult oskame seda tabada, ja seda püüdsin ma ka muusikas edasi anda.

LEPO SUMERA

Mind on alati häirinud algeliselt materiaalne lähenemine elule, konventsionaalsuse kõrgemale asetamine inimeste vaimsetest väärtustest. Mul on hea meel, et Hoffmanni muinasjutus «Kuldpott» leidsin võimaluse seda välja öelda ka oma kunstiga.

MAI MURDMAA

E. T. A. Hoffmanni muinasjutu «Kuldpott» peategelane, üliõpilane Anselmus on eluvõoras, ent tundepuhas ja otsiva vaimuga noormees, kel tuleb valida kodanlasekarjääri ning loova fantaasia ja poeesia maailma vahel. Balletis «Anselmi lugu» on mõnevõrra muudetud muinasjutu süžeealisi keerdkäike, karakterid aga on jäänud samadeks. Koha leidmine elus on igavene probleem, ja vastandlikke võimalusi juhivad ajatud, sümboolsed tegelased. Bürgerluse jõudu kehastab nõiamoor, kes inimeste seas elab kaubitsejana ja lastekasvatajanna Lisena. Poeesiaideed kannavad salamandrite kuninga (salamander — keskaegsete uskumuste järgi tule, igavese põlemise stiihiat kehastav vaim), inimesena arhivaar Lindhorst, ning tema tütar Serpentina — unistuse, ideaali, täiusliku armastuse sümbol.

*

I VAATUS.

Sissejuhatus. Salamandrite kuninga ja nõiamoori võitlus Anselmi pärast.

1. pilt. Kärarikkas, robustselt lõbutsevas rahvahulgas tunneb Anselm end võõrana. Tundmatu vanaeit — nõiamoor — ennustab talle alandavat hukku.

2. pilt. Öhtu. Mõeldes oma elu rohketele ebaõnnestumistele ja äpardustele, kurdab Anselm saatuse üle. Tema tähelepanu köidab kummaline helin. Puust, mille all viibib Anselm, ilmuvad salamandrite kuninga kutsel tema tütre, kolm kaunist madu. Anselm läheb unelmaga kaasa. Eriti kaunina tundub talle üks kuldsetest madudest — Serpentina.

Salamandrite kuningas kutsub tütre koju, need kaovad jälle puusse, mis kaotab oma salapära.

3. pilt. Jalutuskäigul olev seltskond, teiste seas Paulmann, Veronika ja Heerbrand, leiab Anselmi puud embas ja kuldseid madusid tagasi palumas ning arvab, et noormees on nõdrameelseks jäänud. Märgates inimesi enda ümber, tunnetab Anselm olukorra absurdust.

Ilmub salamandrite kuningas oma argisel kujul, arhivaar Lindhorstina.

4. pilt. Paulmanni juures on seltskondlik koosviibimine, millest võtavad osa ka Anselm ja Lindhorst. Anselm tantsib Veronikaga. Valgusemäng ruumis meenutab talle Serpentina — tundub, nagu oleks kuldne madu sealsamas. Anselm unustab Veronika ja seltskonna ning ajab hämmeldunud inimeste seas meeletuna taga oma kujutlust. Lõpuks tuleb ta teadvusele, tundes piinlikkust oma käitumisest.

Lindhorst rahustab Anselmi ja avab talle oma kaksikolemuse.

5. pilt. Lindhorst viib Anselmi maailma täis imelist sära ja värvidemängu. Lõpuks jõuavad nad suurde raamatukokku. Anselm jäetakse üksi. Algul on vanad käsikirjad tema jaoks suletud ja surnud. Ta püüab tungida nende salapärasesse olemusse. Iidsed hieroglüüfid elustuvad. Anselm kogeb senitundmatu tugevusega vaimseid rõõme.

II VAATUS.

1. pilt. Taas on Paulmanni juures endaga rahulolev «hea seltskond». Siseneb Anselm, kelle käitumine on hoopis enesekindlam kui enne. See tõstab tema väärtust kõigi silmis. Veronika, kelles kena, ent saamatu üliõpilane küll ennegi huvi on äratanud, hakkab temas nägema oma unistuste partiid — Anselmist võiks ehk saada koguni õuenõunik!

Üksi jäänud Veronikale läheneb lastekasvatajanna Lise, avaldab oma nõiavõimeid ja pakub abi Anselmi võitmiseks.

2. pilt. Töötamine Lindhorsti raamatukogus pakub Anselmile suurt rahuldust. Ometi haarab teda igatsus, mis üha teravneb. Ilmub Serpentina. Anselm tunnetab oma täiuslikku kokkukuuluvust temaga.

3. pilt. Nõiamoor ja Veronika nõiuvad armastuse nõidust, et Anselmi meelt muuta.

4. pilt. Punsiõhtu Paulmanni juures — groteskne bürgerite jooming, mis elavnedes jõuab jaburuseni. Anselm unustab oma ideaali — kuldse mao Serpentina — ja allub Veronika võludele.

III VAATUS.

1. pilt. Veronika ja Anselmi kihlus. Nõid võidutseb.

2. pilt. Lindhorsti juures tundub Anselmile kõik nüüd haavavalt hall ja igapäevane: raamatud on elutud, arhivaar ise lihtsalt kuivetanud vanamees. Kaotatud poeesiamaailm jääb Anselmile naeruväärsena, talle tundub, et ta õige koht on väärivate kodanlaste keskel.

3. pilt. Anselm on taas «korrallike inimeste» seas — suletud, piiratud ringis. Kogu seltskonnast mõistab üksnes tema, et kõik nad on vangid. Bürgerite rahulolusse lõikuvad Anselmi üha ägenevad meeleheitelised pursked.

Healumaailma ring sulgub Anselmi ümber. Noormehe sise- võitluse kõrgpunktil ilmuvad salamandrite kuningas ja nõiamoor. Nende — kahe pooluse — võitlus lõpeb vaimuvürsti võiduga. Anselm pääseb ahistavast ringist.

Serpentina ja Anselm leiavad teineteise uuesti.

4. pilt. Bürgerid leinavad «hea seltskonna» jaoks kaduma läinud Anselmi. Veronikale hakkab tunduma, et Heerbrand sobiks tema meheks niisama hästi kui Anselm. Leinarongkääk muutub kihusrongkäiguks. Selle möödumist ironiliselt jälgiv Anselm tunneb vabanemisrõõmu. Nüüd teab ta kindlalt, et kuulub poeesiamaailmale.

Lavastusala juhataja — ÜLO MATESEN
Dekoratsiooniala juhataja — ELSA MÄNDSALU
Kostüümiala juhataja — LEIDA TALLO
Valgustusala juhataja — EVALD RADIK
Grimm ja parukad — HELJE BASIHHINA
Rekvisiidiala juhataja — META KALT
Kunstnik-butafoor — VÄINO VAHTRIK
Pealavameister — HEINO LIILIPUU

RAT «Estonia» väljaanne
Koostanud MERIKE VAITMAA

Hind 20 kop.